

Bydgoszcz, 01.07.2025 r.

Dr hab. Alicja Malina, prof. uczelni
Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy

**Ocena dorobku naukowego dr Michaliny Ilskiej dokonana w związku z postępowaniem
w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego na warunkach określonych w
Ustawie z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce**

**Opinię sporządzono w odpowiedzi na wniosek Rady Naukowej Instytutu Psychologii
Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach.**

Dr Michalina Ilska jest pracowniczką Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, gdzie w latach 2014–2019 była zatrudniona na stanowisku asystenta, w latach 2019–2024 na stanowisku adiunkta, a od 2024 roku pracuje na stanowisku profesora uczelni. Dr Michalina Ilska posiada dyplom magistra psychologii (2005 r.) oraz licencjat z ekonomii (2005 r.). Stopień doktora nauk społecznych w zakresie psychologii uzyskała w 2018 roku w Instytucie Psychologii Uniwersytetu Śląskiego, na podstawie rozprawy pt. „Rola zasobów indywidualnych i relacyjnych w budowaniu dobrostanu psychicznego kobiet w ciąży prawidłowej i wysokiego ryzyka”, przygotowanej pod kierunkiem dr hab. Hanny Przybyły-Basisty, prof. AEH. Uchwała o nadaniu stopnia doktora została podjęta przez Radę Wydziału Nauk Społecznych Uniwersytetu Śląskiego w dniu 12 czerwca 2018 roku. W 2023 roku uzyskała tytuł specjalisty psychologii klinicznej. Zatrudnienie dr Ilskiej na stanowisku profesora uczelni stanowi świadectwo uznania jej dokonań w środowisku naukowym

Uniwersytetu Śląskiego, natomiast fakt, że od uzyskania stopnia doktora do chwili ubiegania się o stopień doktora habilitowanego upłynęło niespełna 7 lat wskazuje na dużą dynamikę rozwoju naukowego Habilitantki.

Głównym osiągnięciem naukowym przedstawionym do oceny i podstawą wniosku o nadanie stopnia doktora habilitowanego jest cykl tematycznie powiązanych artykułów naukowych zatytułowany „Analiza czynników ryzyka i czynników ochronnych zdrowia psychicznego kobiet w ciąży i w okresie okołoporodowym”. Za główne osiągnięcie naukowe dr Michałina Iliska uznaje cykl badań dotyczących analizy funkcjonowania kobiet w ciąży i w okresie okołoporodowym z uwzględnieniem czynników sprzyjających pomyślnemu funkcjonowaniu, jak i tych determinujących rozwój psychopatologii. Badania te pozwoliły na empiryczne udokumentowanie specyficznych czynników ryzyka i ochronnych w kontekście doświadczanych przez ciężarną kobietę wyzwań.

W ramach cyklu dziesięciu publikacji zawarto teoretyczną i empiryczną analizę wybranych wyznaczników zdrowia psychicznego kobiet w ciąży oraz w okresie okołoporodowym, a także ich korelatów indywidualnych, relacyjnych i kontekstowych, ze szczególnym uwzględnieniem aspektów położniczych. Cykl integrują trzy aspekty: analizowana grupa badawcza (kobiety w ciąży i/lub w okresie okołoporodowym), obszar badanego zjawiska (ich zdrowie psychiczne w tym specyficznym kontekście), oraz wiodący nurt pozytywnej psychologii klinicznej, uwzględniający perspektywę psychopatologii i kryzysu ze znaczeniem mobilizowanych zasobów. Kolejne projekty badawcze dotyczyły uszczegółowienia kontekstu, np. ciąży wysokiego ryzyka, okresu okołoporodowego, czy czasu pandemii COVID-19, co było efektem rozwoju naukowego Habilitantki i ewoluowania pytań badawczych. Realizowane badania zdają się być jednocześnie inspirowane doświadczeniami Pani dr Michałiny Ilskiej jako psychologa klinicznego pracującego na oddziale ginekologiczno-położniczym, a także globalnymi wyzwaniami zdrowotnymi, takimi jak pandemia COVID-19.

Przedłożony do oceny cykl publikacji stanowi spójne, pogłębione i interdyscyplinarne opracowanie problematyki zdrowia psychicznego kobiet w ciąży oraz w okresie okołoporodowym i spełnia wymogi określone w art. 219 Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce dotyczące osiągnięcia stanowiącego podstawę

ubiegania się o stopień doktora habilitowanego. Dorobek ten cechuje się wysokim poziomem konceptualizacji teoretycznej oraz przemyślaną strukturą badawczą. Autorka konsekwentnie analizuje zarówno czynniki ryzyka (np. stres prenatalny, lęk porodowy, obciążenia położnicze), jak i zasoby ochronne (np. ego-resiliency, wsparcie partnera, pozytywne postawy wobec ciąży). Badania są przemyślane i niosą za sobą istotne walory poznawcze pogłębiając wiedzę psychologiczną w analizowanym obszarze.

W ramach cyklu wyróżniają się następujące wątki badawcze:

- psychologiczne predyktory dobrostanu kobiet w ciąży – m.in. badania nad postawami wobec macierzyństwa, poczuciem pewności siebie u ciężarnych, czy ego-resiliency jako osobowościowy zasób adaptacyjny;

- rola relacji i kontekstu dla zdrowia i dobrostanu ciężarnej – analiza znaczenia wsparcia partnera oraz zaufania do położnika, szczególnie w sytuacjach ciąży wysokiego ryzyka;

- źródła zagrożenia zdrowia psychicznego kobiet w ciąży – badania nad prenatalnym stresem, lękiem porodowym i jego wpływem na przebieg porodu oraz stan noworodka, jak również analizowanie symptomów depresji poporodowej w kontekście jej czynników prognostycznych.

Na uwagę zasługuje fakt, że wyniki poszczególnych badań inspirowały Habilitantkę do dalszych poszukiwań naukowych co wskazuje na rosnącą świadomość badawczą. Stanowi to także dowód na dojrzałość naukową kandydatki i samodzielność w realizacji projektów naukowych. Ponadto, warto zauważyć, że Doktor Michalina Ilska realizowała swoje zainteresowania badawcze w projektach interdyscyplinarnych w Polsce i w badaniach wielośrodkowych międzynarodowych, co spełnia wymogi określone w art. 219 Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce związane z podejmowaniem działalności naukowej w więcej niż jednym ośrodku badawczym.

Tematyka cyklu jest bardzo aktualna i ma istotne znaczenie społeczne oraz kliniczne, zwłaszcza w obszarze psychologii zdrowia kobiet i psychologii prokreacji. Autorka w sposób

UNIwersytet KAZIMIERZA WIELKIEGO WYDZIAŁ PSYCHOLOGII

85-867 Bydgoszcz, ul. Leopolda Staffa 1
telefon (052) 370 84 02, 370 84 03
e-mail: psych@ukw.edu.pl

przekonujący integruje te zagadnienia z perspektywy psychologii pozytywnej i klinicznej. Całość osiągnięcia jest tematycznie spójna. Cykl publikacji oparty jest na rzetelnych, poprawnie zaprojektowanych i przeprowadzonych badaniach ilościowych. Istotnym jego walorem jest nie tylko wielowymiarowa operacjonalizacja zmiennych, ale także dbałość o stosowanie narzędzi o potwierdzonych właściwościach psychometrycznych (w tym m.in. uznane Edynburską Skalę Depresji Poporodowej, PSS-10, Trust in Physician Scale, Ego-Resiliency Scale) czy autorskich narzędziach, adaptowanych do warunków polskich przez zespół pod kierownictwem Habilitantki. Zastosowane analizy statystyczne są adekwatne do stawianych hipotez i rodzaju danych (testy U Manna-Whitneya, ANOVA, korelacje r Pearsona, regresje liniowe). W niektórych projektach zastosowano także bardziej zaawansowane metody analizy statystycznej. Badania uwzględniają niejednokrotnie grupy porównawcze (np. ciąża fizjologiczna vs ciąża wysokiego ryzyka), co zwiększa wartość poznawczą wyników. Warto podkreślić, że autorka operuje precyzyjnie zdefiniowanymi konstruktami psychologicznymi, unikając nadinterpretacji danych. Innym atutem cyklu jest także fakt, że Habilitantka podejmuje pionierskie na gruncie polskim badania dotyczące dobrostanu kobiet ciężarnych w czasie pandemii COVID-19, wnosząc nową wiedzę i materiał to tworzenia praktycznych rekomendacji dla opieki perinatalnej. Co ważne, badania dotyczące adaptacji do sytuacji ciąży w okresie pandemii realizowane są również w zespole międzynarodowym.

Mimo znaczących walorów poznawczych i potencjalnej wartości aplikacyjnej prezentowanego cyklu, ciekawych i wartościowych wyników uzyskanych w badaniach wskazać można kilka słabszych stron zrealizowanych przez Habilitantkę prac, dotyczących:

- Braku oczekiwanych zależności i potrzeby dalszych badań w zakresie pojawiania się symptomów depresji poporodowej i bólu. Autorka stwierdza, że w jej badaniach nie zaobserwowano oczekiwanej zależności. Wynik ten jest niezgodny w uzyskiwanymi we wcześniej realizowanych przez innych badaczy projektach. Wymaga to dalszych badań i analiz, aby rozstrzygnąć i zrozumieć, jakie mechanizmy psychofizjologiczne są źródłem uzyskanych wcześniej zależności. Wskazuje to na obszar, który podlegać powinien dalszej eksploracji i gdzie dotychczasowe wyniki nie dały pełnego wyjaśnienia analizowanego zjawiska.

- Potrzeby badań podłużnych i uwzględnienia perspektywy dziecka. Chociaż badania są wartościowe, przedstawiony dorobek nie pozwala na pełne uchwycenie dynamiki zjawisk związanych z trudnościami okresu ciąży i okresu okołoporodowego co wymaga podejścia longitudinalnego. Obserwowanie zmian w takim ujęciu mogłoby wnieść dodatkową, ważną wiedzę dotyczącą funkcjonowania kobiet w ciąży, porożu i na wczesnym etapie rodzicielstwa.
- Niewystarczających porównań międzykulturowe we fragmencie cyklu dotyczącym badań nad COVID-19. Jak podkreśla sama Autorka "Porównania międzykulturowe stanowiłyby ciekawe dopełnienie analizowanych zjawisk".

Habilitationka w autoreferacie wykazuje liczne publikacje w czasopismach międzynarodowych (część w ramach osiągnięcia habilitacyjnego, część poza nim). Publikacje wchodzące w skład cyklu zostały opublikowane w latach 2019–2025 w wysoko punktowanych czasopismach naukowych (m.in. „Scientific Reports”, „Midwifery”, „International Journal of Environmental Research and Public Health”) oraz uzyskały wysokie wskaźniki naukometryczne (IF, punktacja MEiN). Działalność publikacyjna Kandydatki dowodzi ciągłości i spójności tematycznej cyklu i stanowi istotny wkład w rozwój dyscypliny. Publikacje zawierają wyniki badań własnych, co potwierdza ich oryginalność. Działalność publikacyjna Habilitationki wykazuje na kompetencje w zakresie planowania projektów badawczych, analizy statystycznej i interpretacji wyników a także kierowania zespołem badawczym. Jakkolwiek z przedłożonych dokumentów wynika, że większość publikacji powstała w ramach współpracy zespołowej, jednak dr Michalina Iliska w autoreferacie szczegółowo przedstawiła swój znaczący i samodzielny wkład w ich powstanie: była kierownikiem projektów badawczych, odpowiadała za konceptualizację, analizę statystyczną, interpretację wyników oraz przygotowanie manuskryptów. Oświadczenia dotyczące wkładu współautorów, dołączone do wniosku, potwierdzają jej wiodącą rolę w powstawaniu tych publikacji, co wypełnia wymogi art. 219 Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce mówiące o indywidualnym wkładzie Habilitanta w powstanie prac. Jednocześnie choć wyniki badań opublikowane zostały w międzynarodowych czasopismach, większość współautorów pochodzi z Polski (z wyjątkiem kilku badań związanych z COVID-19).

UNIwersytet KAZIMIERZA WIELKIEGO WYDZIAŁ PSYCHOLOGII

85-867 Bydgoszcz, ul. Leopolda Staffa 1
telefon (052) 370 84 02, 370 84 03
e-mail: psyche@ukw.edu.pl

Cykl ma istotne znaczenie zarówno dla rozwoju psychologii prokreacji, jak i praktyki klinicznej, pracy psychoterapeutycznej oraz opieki perinatalnej. Wyniki przedstawionych badań mogą być bezpośrednio wykorzystane w planowaniu działań prewencyjnych i wspierających zdrowie psychiczne kobiet w ciąży. Dzięki badaniom nad zaufaniem do lekarzy, Habilitantka wnosi także istotny głos do debat o humanizacji porodów i jakości relacji w opiece okołoporodowej. Słabą stroną prezentowanego cyklu stanowi ograniczony zasięg zastosowań praktycznych w opisie. Choć Habilitantka podkreśla, że uzyskane wyniki badań mają potencjał aplikacyjny i wzbogacają praktykę kliniczną o wartościowe dane w autoreferacie i wykazie osiągnięć opisane są głównie aspekty teoretyczne i empiryczne. Brakuje bardziej szczegółowego omówienia potencjalnych zastosowań wyników badań w praktyce klinicznej lub społecznej (np. rekomendacji dla psychologów pracujących z kobietami w okresie okołoporodowym) oraz refleksji nad możliwością ich aplikacjami.

Ograniczeniem, które dostrzegam, jest także brak pracy, która mogłaby w sposób kompleksowy podsumować wyniki badań i ich znaczenie aplikacyjne. W cyklu brakuje również w pełni rozwiniętego modelu teoretycznego integrującego wszystkie uzyskane wyniki. Niemniej jednak, prezentowane publikacje mają wyraźnie zaznaczony, wspólny wątek badawczy oraz stanowią solidną podstawę do dalszych prac naukowych w tym obszarze.

Dr Michalina Ilska jest autorką i współautorką wielu publikacji naukowych poza zgłoszonym cyklem, w tym monografii naukowych oraz artykułów opublikowanych w renomowanych czasopismach. Jej działalność naukowa obejmuje również aktywność na polu dydaktycznym i organizacyjnym – pełniła funkcje w uczelniach, była recenzentką manuskryptów dla czasopism naukowych oraz uczestniczyła w konferencjach krajowych i międzynarodowych. W autoreferacie wykazano także aktywną działalność w projektach naukowych realizowanych w zespole badawczym, w tym międzynarodowym. Kierowała projektami badawczymi zarówno na poziomie krajowym (NCN, środki statutowe UŚ), jak i międzynarodowym (jako lider zespołu w projekcie "I COPE Study"). Jest członkiem komitetu zarządzającego międzynarodowej akcji COST – TREASURE, zajmującej się zdrowiem psychicznym ciężarnych. Współzałożyła i jest członkiem PREPARE-LAB, laboratorium badawczego skupiającego się na psychospołecznych aspektach zdrowia reprodukcyjnego.

UNIWERSYTET KAZIMIERZA WIELKIEGO WYDZIAŁ PSYCHOLOGII

85-867 Bydgoszcz, ul. Leopolda Staffa 1
telefon (052) 370 84 02, 370 84 03
e-mail: psyche@ukw.edu.pl

Otrzymała nagrody i stypendia za działalność naukową, w tym Nagrodę Rektora Uniwersytetu Śląskiego. Prowadzi autorskie zajęcia dydaktyczne, w tym fakultatywny przedmiot Psychologia Prokreacji. Aktywnie popularyzuje naukę poprzez szkolenia, wykłady i obecność w mediach. Pełni obowiązki organizacyjne na Uniwersytecie Śląskim, m.in. jako Przewodnicząca Zespołu ds. Promocji Naukowej Instytutu Psychologii.

Wnioski końcowe i konkluzja

Zgłoszony przez dr Michalinę Ilską osiągnięcie naukowe pt. „Analiza czynników ryzyka i czynników ochronnych zdrowia psychicznego kobiet w ciąży i w okresie okołoporodowym” w spełnia wymogi określone w art. 219 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Cykl stanowi istotny wkład w rozwój psychologii zdrowia oraz psychologii prokreacji, wzbogacając wiedzę o czynnikach wspierających zdrowie psychiczne kobiet w okresie ciąży oraz identyfikując potencjalne obszary wsparcia i interwencji klinicznych. Prezentowany cykl dziesięciu publikacji cechuje się wysokim poziomem oryginalności – zarówno w zakresie podejmowanej tematyki, jak i przyjętej perspektywy badawczej w obszarze o rosnącym znaczeniu społecznym, który w Polsce nadal pozostaje stosunkowo słabo rozpoznany empirycznie. Nowatorskie podejście polega m.in. na analizie psychicznych aspektów ciąży jako sytuacji przejściowej, ujmowanej z perspektywy zasobów indywidualnych, relacyjnych i kontekstowych oraz wprowadzeniu do obiegu naukowego zaadaptowanych narzędzi. Habilitantka wykazuje dojrzałość badawczą, umiejętność planowania i realizacji projektów naukowych oraz samodzielność w prowadzeniu badań. Osiągnięcia publikacyjne są solidne, dobrze udokumentowane i cenione w środowisku międzynarodowym. Na podstawie przeprowadzonej analizy wnoszę o nadanie dr Michalinie Ilskiej stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych, w dyscyplinie psychologia.

Michalina